

SAMLINGSFORVALTNINGSPLAN

2024 - 2027

Del 1 – Mål og tiltak

MUSEUM STAVANGER

Innhold

1	Forord	3
1.1	Innledning	4
1.2	Formål	5
1.3	Styrende dokumenter	5
1.4	Føringer for forvaltningen	7
1.4.1	Internasjonale konvensjoner	7
1.4.2	Lovverk	7
1.4.3	Personvernloven	8
1.4.4	Forvaltningsansvar kulturminnevern under vann	8
2	Samlingene i MUST	9
2.1	Oversikt over samlingene	9
2.2	Samlingsutvikling målsetting for perioden	12
3	Mål og tiltak 2024-2027	15
3.1	Helhetlig samlingsutvikling	15
3.2	Etikk og lovverk	17
3.3	Dokumentasjon	18
3.4	Tilgjengeliggjøring og bruk av samlingene	21
3.5	Bevaring og konservering	23

1 Forord

Litostein utstilling på IDDIS Norsk grafisk museum og Norsk hermetikkmuseum. Foto: Anne Lise Norheim/MUST

Samlingsforvaltningsplanen er en revisjon av Museum Stavanger (MUST) sin tidligere *Plan for samlingsforvaltning 2016-2021*. Alle avdelinger i MUST har vært involvert i utarbeidelsen av foreliggende plan.

Samlingsforvaltningsplanen består av tre deler:

Del 1 – Mål og tiltak

Del 1 beskriver mål og tiltak for samlingsforvaltningen i MUST. Den forklarer hvorfor og hva MUST skal arbeide videre med innen samlingsforvaltning i perioden 2024-2027.

Del 2 – Samlingene våre

Del 2 inneholder beskrivelser og status av samlingene og oppdaterte planer for samlingsutviklingen for alle avdelinger samt tiltak som skal iverksettes i løpet av planperioden.

Del 3 – Håndbok

Del 3 inneholder primærprosedyrene i samsvar med SPECTRUM 5.0, samt praktiske opplysninger angående felles arbeidsrutiner om hvordan utføre samlingsforvaltningsoppgaver skal utføres og hvem som har ansvar for disse oppgavene.

1.1 Innledning

MUST er ett av fem regionmuseer i Rogaland og har ansvar for ni museumsanlegg lokalisert i kulturhistoriske bygg og parker: Stavanger museum, Stavanger kunstmuseum, Stavanger maritime museum, IDDIS Norsk grafisk museum og Norsk hermetikkmuseum, Utstein kloster, Stavanger skolemuseum, Holmeegenes, Breidablikk og Ledaal. Museet har også to flytende fartøyer; «Wyvern» og «Anna af Sand». MUST ved Stavanger maritime museum har forvaltningsansvar for kulturminner under vann i Rogaland.

Avdelingene kultur, sjøfart og industri, kunst, og naturhistorie har først og fremst et regionalt ansvar innen sine fagfelt, i tillegg har tre museer innen avdeling for kultur, sjøfart og industri et nasjonalt perspektiv som også reflekteres i samlingene: Norsk barnemuseum, Norsk hermetikkmuseum og Norsk grafisk museum. På tvers av avdelingene jobber MUST med immateriell kulturarv ved dokumentasjon og praktisk utøvelse av handlingsbåren kunnskap. Temaer som dekkes inkluderer kyst- og havnekultur, folkedrakter, hermetikk og grafisk produksjon, tradisjonelle håndverksmetoder og materialbruk. MUST har også et fagbibliotek som brukes av både ansatte og eksterne brukere.

I 2019 gikk MUST gjennom en intern omorganisering og etablerte en ny avdeling for bygg og samlingsforvaltning. Avdelingen har det faglige ansvaret for drift, forvaltning, vedlikehold og restaurering av museets bygningsmasse, magasiner og overordnet koordineringsansvar for samlingsforvaltningen ved alle avdelinger i MUST. Per i dag er det 2,7 faste stillinger (to samlingsforvaltere og en magasinforvalter), i tillegg er det to midlertidige i 100% prosjektstillinger. Samlingsforvaltningsteamet har hovedansvaret for preventiv konservering av gjenstander og forvaltningen av samlingene skjer i dialog mellom avdelingene som eier samlingene. Avdeling for bygg og samling har også en konserveringstekniker som er spesialist på møbler og tre, samt en bygningsantikvar som har ansvaret for bygningsrestaureringsarbeid for de historiske eiendommene.

Under omorganiseringen ble avdeling for kulturhistorie og avdeling for sjøfart og industri slått sammen til avdeling for kultur, sjøfart og industri. De interne nettverkene for samling, forskning, formidling og publikum koordinerer det faglige arbeidet på tvers i MUST og møter fire ganger i året sammen med ledelsen i strategisk forum.

Fagansvarlige og samlingsforvaltningsteamet skal samarbeide om utstillingsprosjekter, revisjon og videre samlingsutvikling. Samlingsforvaltningsteamet jobber på tvers av museene og avdelingene for kunnskapsutbytte og utvikling av samlingsforvaltningsarbeidet.

Museumstjenestene i Rogaland fungerer som rådgivere og tar imot kulturhistoriske gjenstander for aktiv konservering. Rådgivning og aktiv konservering av tekstiler, malerier, foto og papir i samlingene må kjøpes fra eksterne konservatorer.

1.2 Formål

Samlingsforvaltning er en kjerneaktivitet for museene som omfatter innsamling, bevaring, dokumentasjon, registrering og tilgjengeliggjøring av samlingene. I mange tilfeller er samlingsforvaltning også synonymt med videreføring av handlingsbåren kunnskap. Det er et mål at arbeidet med samlingene er gjennomtenkt og tett knyttet til de øvrige delene av museenes virksomhet. God samlingsforvaltning forutsetter planer for virksomheten, oversikt over samlingene, prioriteringer, ressurser og kompetanse.

(<https://kulturdirektoratet.no/web/guest/museum/samlingsforvaltning-og-byggningsvern>)

Samlingsforvaltning er en vesentlig del av MUST sin virksomhet og samfunnsoppdrag. Samlingene er grunnlaget for museets kunnskapsutvikling, forskning og formidling. MUST skal i perioden 2024-2027 satse på en bærekraftig og kunnskapsbyggende samlingsforvaltning, hvor aktiv, kontrollert og kunnskapsbasert samlingsutvikling er forankret i strategiske planer og samlingsutviklingsplaner. Planen tar utgangspunkt i at god samlingsforvaltning forutsetter kjennskap til egne samlinger, og at inventarkontroll er en minimumsstandard for alt av samlingsforvaltningsarbeid.

MUST ønsker at våre samlinger skal være mest mulig tilgjengelige, både digitalt og fysisk, uten at det går på bekostning av forsvarlig bevaring. Forebyggende konservering sikrer samlingene lengre levetid. Ved å bremse nedbryting sparer vi tid og kostnader til konservering, restaurering, og ikke minst tap av kulturhistoriske verdier.

Samlingsforvaltningen vil fra og med inneværende planperiode være underlagt prosedyrer som er utarbeidet med utgangspunkt i Spectrum 5.0. Det er en internasjonal standard for samlingsforvaltning, og skal bidra til å nå mål i foreliggende samlingsforvaltningsplan. Alle ansatte har medansvar for å sikre samlingene og skal kjenne til og ta i bruk de foreskrevne prosedyrene i håndboken for samlingsforvaltningsarbeid (hentet fra Samlingsforvaltningsplan for stiftelsen Norsk Folkemuseum 2022-2026, s.3)

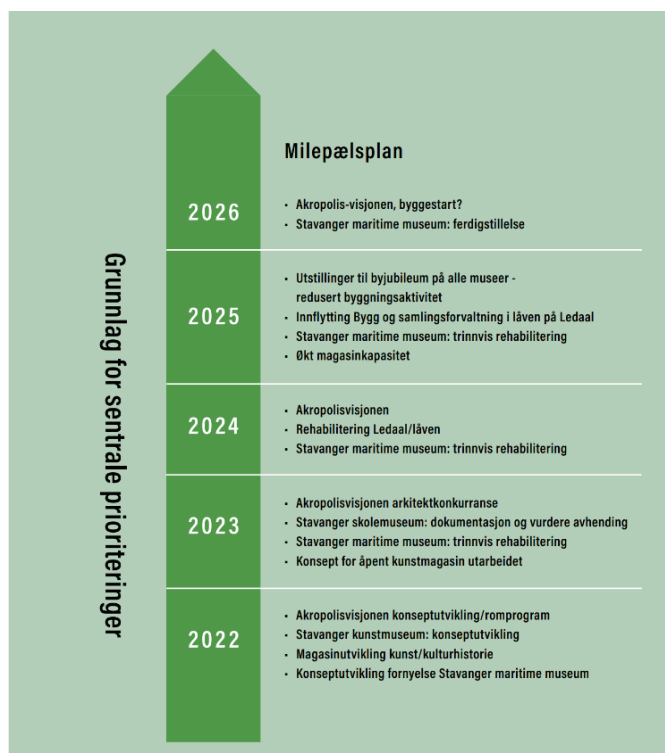
1.3 Styrende dokumenter

I dokumentet *Museum Stavanger Strategi 2022-2025* er det satt hovedmål fram mot 2026 som inkluderer forutsetninger for samlingsforvaltning i de kommende årene. Hovedvisjonen vår er det grenseløse museet. MUST skal levendegjøre historien om mennesker, natur og samfunn. For å være et museum som berører og bærer en flerstemmig historie, skal vår virksomhet og våre prioriteringer preges av våre kjerneverdier: raus, relevant og radikal.

Helhetlig samlingsforvaltning og samlingsutvikling danner den røde tråden i samlingsforvaltningsarbeid i strategiplanen:

- Det er etablert gode rutiner for inntak, registrering, dokumentasjon, digitalisering og samarbeidet med andre avdelinger.

- Det er gjennomført en vurdering av samlingene med tanke på kilde-, forsknings- og formidlingsverdi samt representasjon av samfunnets mangfold, prioritering og avhending.
- Oppnådd at 30 prosent av samlingene er digitalisert, 50 prosent er registrert og 20 prosent er tilgjengeliggjort på digitaltmuseum.no
- Alle gjenstander i utstillingene er tilfredsstillende sikret mot tjuveri og hæverk.
- Klimastyring og overvåkning i alle utstillinger og magasin.
- Felles magasinkapasitet er økt slik at museet har nok magasinareal i antatt 30 år framover.
- Sikringsplan/krisehåndtering m.m.er oppdatert og iverksatt.

Figur1: Museum Stavanger Strategi Plan 2022-2025: Milepælsplan som viser til de to hovedprosjektene som pågår i planperioden Akropolis visjonen på M16 (Kannikhøyden) og helhetlige fornying av Stavanger maritime museum.

Musea i samfunnet (Meld.St.23, 2020-2021)

Stortingsmeldingen definerer museenes oppgave som å forvalte tilliten, tingene og tiden på vegne av, og til beste for, vårt mangfoldige felleskap, og gjennom neste generasjon. De fem nye hovedmålene for museumssektoren er: solid kunnskapsproduksjon, relevant formidling, helhetlig samlingsutvikling, trygg ivaretaking og aktiv samhandling.

Tildelingsbrevet 2023 fra Kulturdepartementet henviser til de samme målene for videreutvikling av museene og fram mot 2025. Samlingsforvaltning på MUST skal styre etter hovedmålene fra stortingsmeldingen.

Ekstraordinære budsjettmidler 2023: Revitalisering av samlingene - åpent magasin prosjekt (REVITA): MUST har blitt tildelt prosjektmidler fra kulturdepartementet i 2023 for prosjektet *Revitalisering av samlingene - åpent magasin (REVITA)*. Dette prosjektet skal undersøke de forskjellige konseptene av åpne magasiner utviklet ved museene gjennom årene for å bryte ned barrierene mellom publikum og samlingene. MUST ønsker å jobbe med et konsept som baserer seg på større åpenhet, mer involvering og at publikum inviteres til å komme tett på samlingene. For å komme i gang med dette prosjektet er det vesentlig å kartlegge samlingene. Under planperioden skal revisjonsarbeidet prioriteres og en mulighetsstudie for et åpent magasin utarbeides. Målet er også å få en ordentlig inventarkontroll over større deler av samlingen, redusere restanser samt øke både tilgang og kunnskap om samlingene. Hovedfokus for dette arbeidet blir på Fellesmagasinet hvor store deler av samlingene er magasinert. Her skal samlingene kartlegges for å «vite hva vi har og hvor det er» (Matassa, F. 2011, *Museum collections management*. Facet Publishing.), hva gjenstandene tåler og hvordan kan vi ivareta publikumets sikkerhet ved økt eksponering.

1.4 Føringer for forvaltningen

Samlingsforvaltningsarbeid forholder seg til ulike lover, forskrifter og etiske retningslinjer som stiller krav til både hva forvaltningen skal ha kunnskap om og hvordan selve forvaltningsarbeidet skal foregå.

1.4.1 Internasjonale konvensjoner

International Council of Museums (**ICOM**): Som medlem i ICOM er MUST forpliktet til å overholde ICOMs definisjon av et museum (2022) samt etiske regelverk som inkluderer *Åpent, inkluderende, transparent og profesjonelt: Etiske retningslinjer for museer i Norge* (2022) og *ICOM Code of Ethics: Natural History Museums* (2013).

UNESCO: Konvensjonene om tiltak for å forby og forhindre ulovlig import og eksport av kulturgjenstander (1970) og konvensjonen om vern av den immaterielle kulturarven (UNESCO: 17-10-2003 nr 190).

UNIDROIT: Konvensjonen om tilbakeføring av ulovlig utførte kulturgjenstander (2001).

International Council on Monuments and Sites (**ICOMOS**): Prinsipper for vedlikehold og restaurering av antikvariske bygninger er omtalt i Venezia-charteret vedtatt i 1965.

1.4.2 Lovverk

Åndsverksloven setter føringer for rettigheter knyttet til eierskap, bruk og frembringelse av åndsverk. Fotografier og tekst som kan oppleves som krenkende for privatlivets fred, behandles av Straffeloven. I tillegg forholder MUST seg til eventuelle krav fra giver, dokumentert i kontrakt eller som kommer tydelig frem i objektets katalogisering.

Privatarkiv: Med hjemmel i Paragraf 14 i arkivloven er det utarbeidet retningslinjer for arbeidet med privatarkiv, som arkivdepotet må forholde seg til. Formålet med retningslinjene er å sikre at arbeidet med bevaring av privatarkiver utføres planmessig og

systematisk, og at depotinstitusjoner følger allment godtatte arkivfaglige prinsipper og rutiner.

1.4.3 Personvernloven

Behandling/bruk/innsamling av personopplysninger, herav også avbildede personer, reguleres av personopplysningsloven. Innføringen av personvernforordningen i 2018 satt større ansvar over på den enkelte virksomheten, som omfattet at meldeplikten er redusert. I tillegg ble det et økt fokus på innsyn i behandlingen av personopplysninger og hvordan informasjonen om behandlingen gis.

1.4.4 Forvaltningsansvar kulturminnevern under vann

MUST ved Stavanger maritime museum er av Klima- og miljødepartementet delegert et faglig og geografisk forvaltningsansvar for kulturminner vernet eller fredet av kulturminneloven under vann i Rogaland. I henhold til forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven § 1 har museet forvaltningsansvar for skipsfunn og statens eiendomsrett til dem, jf. kulturminneloven § 14. Videre har museet et forvaltningsansvar for automatisk fredete kulturminner under vann. Oppgavene omfatter også samlingsansvar. Ansvar for Rogaland fylke innebærer plikt til å undersøke hvorvidt offentlige eller private tiltak i sjø vil innvirke på vernede kulturminner som omfattes av kulturminneloven § 41 og 14. (FOR-1979-02-09-8785 Forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven - Lovdata). Museet skal gjennomføre arkeologiske utgravninger, registreringer, forskningsundersøkelser, sikringstiltak mv. En sentral oppgave er å gi faglige tilrådninger om kilde- og dokumentasjonsverdi i forbindelse med forberedelse av dispensasjonssaker.

2 Samlingene i MUST

2.1 Oversikt over samlingene

Ustillingen «Vår natur»? åpnet på Stavanger museum i 2023. Foto: MUST

Samlingene til MUST består av kunstverk, kulturhistoriske gjenstander og fotografier, arkivmateriale inkludert dokumentasjon av immateriell kulturarv, historiske bygninger (egen strategiplan bygg kommer i 2024), seilende fartøyer, maritime arkeologisk funnmateriale (beskyttet av kulturminneloven), biblioteksamling, ringmerkingsdatabase og zoologiske preparater.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over samlingene i MUST sett under ett, basert på hovedtall fra museumsstatistikken for 2022. Biblioteksamlingene og den nasjonale ringmerkingsdatabasen er ikke med i denne oversikten.

Del 2 – Samlingene våre gir en oversikt over MUST sine samlinger, innhold, historien og planlagt framtidig utvikling.

En forklaring over noe av begrepene brukt nedenfor følger:

Samling: Tall basert på gjenstander som er registrert som museumsgjenstander i protokoller eller andre typer journaler samt databaser som PRIMUS, Artskart, osv.

Tilfredsstillende registrert: Antall gjenstander som er elektronisk registrert med minimalt opplysninger som betyr: gjenstands id. nummer; registreringsnivå f.eks. enkelt gjenstand/gruppering/komplekst objekt; betegnelse; klassifikasjon; fast plassering og

digitalt bilde.

Publisert/ tilgjengeliggjort: publisert på digitaltmuseum.no.

Tilfredsstillende magasinerings: forhold innebærer at materialet blir oppbevart i lokaler der det ikke brytes ned. Mindre forbedringer vil kunne tilfredsstille kravene til optimal magasinerings.

Svært god magasinerings: forhold som i størst mulig grad sikrer gjenstandsmaterialet mot nedbryting og negativ påvirkning av noe slag.

Rengjøring og pakking av dykkerdrakt på Stavanger maritime museum i 2020. Foto: Mathies Ekelund Erlandsen/MUST

Museumsobjekter*	Samlingen	Tilfreds- stillende registrert	Publisert / tilgjengeliggj ort	Mål 2027 ***	Svært gode magasin	Mål 2027 ***	Tilfreds- stillende magasin
Kulturhistoriske gjenstander	94.110	45.057	14.030		65.877 (70%)	100%	13.175 (14%)
Arkeologisk funnmateriale	2.101	699	199		1.996 (95%)	100%	105 (5%)
Kunstmuseums verk	3.089	3.059	732		0	100%	2.626 (85%)
Naturhistoriske gjenstander*	33.457	22.771	7.123		0	90%	30.111 (90%)
Total gjenstander	132 757	71 586 (54%)	22 084 (7%)	20%			
Fotografier	64.411	23.153	4.270		57.970 (90%)		6.441 (10%)
Lyd og film	5.234*	234**	0		90%		10%
Privatarkiv (hyllemeter)	427	260	0		95%		5%
Fartøy (flytende)	2	2	2				95%
Fartøy (på land)	5	5	0				95%

* Hovedinnhold er film tilknyttet til utdanning og vurdering av disse pågår i samarbeid med Nasjonalbiblioteket og Stavanger skolemuseum for å fjerne ca. 4000 duplikater fra samlingen

** Digitalisering av 106 lydfilene ble gjennomført av Nasjonalbiblioteket i 2022. I tillegg 128 audiovisuelt/film er sendt for digitalisering.

*** MUST Strategiplan mål 2026.

2.1.1 Generelt om eierskap til samlingene

MUST eier alle objekter ervervet fra og med 1. juli 2010 (etter konsolideringen), med unntak av innlån/deposita det er skrevet særlige avtaler om. Objekter ervervet av stiftelsene Stavanger museum, Rogaland kunstmuseum, Samling Halvdan Hafsten og Utstein kloster før konsolideringene, eies av de respektive stiftelsene, med unntak av innlån/deposita det er skrevet særlige avtaler om. Samlingen tilhørende Holmeegenes eies av MUST og består av innboet fra forpakterboligen. Gjennom egne avtaler med stiftelsene har MUST

den overordnede administrative forvaltning av stiftelsene og deres samlinger.

2.2 Samlingsutvikling: målsetting for perioden

«Blunk – Trond Mohns samling», utstilling på Stavanger kunstmuseum 2023. Foto: Felix Andre Skulstad/MUST

En overordnet målsetting for utviklingen av alle samlinger er at MUST skal ha relevante og bærekraftige samlinger som grunnlag for museets kunnskapsutvikling, forskning og formidling. Framover skal det derfor være større fokus på både aktiv innsamling og kritisk gjennomgang av samlingene.

Avdelingene har beskrevet planlagt samlingsutvikling for de enkelte samlingene sine i Del 2, Samlingene våre som utdyper målsettingen.

2.2.1 Avdeling for naturhistorie

Hvilket innsamlingsfokus avdeling for naturhistorie har vil til enhver tid være styrt av den kompetansen og de ressursene avdelingen har til rådighet, i tillegg til dokumentasjonsbehovet i samfunnet. Avdelingen har per i dag god kompetanse på marine miljøer, ornitologi og enkelte insektgrupper. Kunnskapen om Rogalands fugleliv er god, mens det finnes store kunnskapshull å tette på det marine området. Det er stor bekymring knyttet til massiv tilbakegang av insekter, og vi har svært dårlig kunnskap om hvilke arter som forekommer i vår del av landet. Derfor vil innsamlingsplanen fokusere på marine organismer og insekter, av insekter så i særlig grad parasittveps.

Det «ornitologiske fokuset» i den kommende perioden vil knytte seg til å ferdigstille digitaliseringen av det norske ringmerkingsmaterialet, der det gjenstår noen få hundre tusen registreringer (mindre enn fem prosent av det totale materialet).

Bedre fasiliteter til å jobbe med konservering av marine organismer (spritpreparering, våtrom, «skitten sone») på Stavanger museum vil være det viktigste tiltaket for å realisere planene på en god måte.

2.2.2 Avdelingen for kulturhistorie, sjøfart og industri

Avdelingen for kulturhistorie, sjøfart og industri forvalter en rekke samlinger, enkelte har historikk helt tilbake til museets spede begynnelse i 1877. Noen samlinger, slik som Holmeegenes, ansees for å være avsluttet, mens andre er og skal fortsatt være i utvikling.

Mye av samlingene er konsentrert rundt 18-1900-tallets historie og bærer med seg samtidens syn på hva som var viktig å ta vare på. Fremover skal vi gjennom aktiv innsamling bevisst fylle eventuelle «hull» som er i de ulike samlingene. Aktiv formidling og dokumentasjon av regional historie, arbeid med konkrete utstillinger og representasjon av et større mangfold vil være førende ved inntak og avhending av gjenstander.

Først og fremst skal vi satse på utvalgte tema og perioder for å speile ulike aspekter av samfunnet rundt oss - særlig de siste 100 årene. Samtidsdokumentasjon, klima- og miljøutfordringer og fokus på mangfold og de glemte historiene vil være sentralt. Samlingene skal også rekontekstualiseres og videreutvikles med tverrfaglige perspektiver, særlig i koplingen mellom humaniora og naturvitenskap.

2.2.3 Avdeling for kunst

Tyngdepunkter i samlingen vil også framover være norsk landskapsmaleri fra 1800-tallet og norsk art nouveau med vekt på kunstnere fra Rogaland, norsk mellomkrigstid og modernisme, amerikansk kunst fra 1960 og 70-tallet, samt noe norsk og internasjonal samtidskunst.

Innsamlingsarbeidet vil forholde seg til følgende tre hovedakser:

Eldre kunst: Det er et mål å kjøpe inn eldre kunst med regional forankring for å styrke

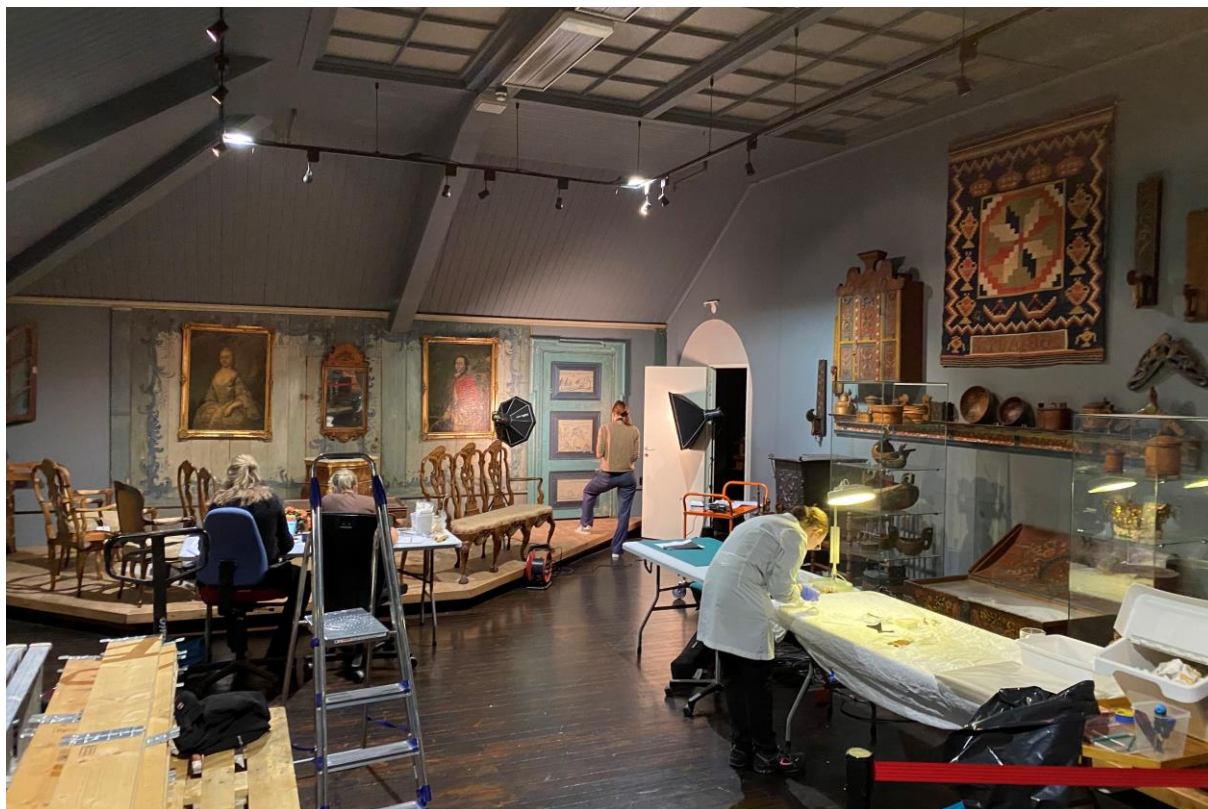
museets samling og bidra til å sikre regionens bidrag til den nasjonale kunsthistorien. Ellers vil kunstnere av nasjonal betydning med spesiell tilknytning til regionen bli prioritert, blant andre Lars Hertervig, Kitty Kielland og Frida Hansen.

Nyere kunst: Stavanger kunstmuseum kjøper inn betydelige verk av nålevende kunstnere med tilknytning til vår region. Kunstverk som berører sentrale tema i vår tid og som relaterer seg til aktuelle tendenser innenfor samtidskunstheltet, er av spesiell interesse. Innkjøp/ ervervelser av internasjonal samtidskunst vil også vurderes i forhold til egenproduserte utstillinger, aktivitet i regionen eller for å bygge ut representasjonen av enkelte kunstnere i eksisterende samling.

Samlingen utenfor museet: Stavanger kunstmuseum vil arbeide for å kjøpe verk som plasseres i det offentlige parkområdet rundt kunstmuseet.

Innkjøpskomiteen vil etterstrebe en jevn kjønnsfordeling i nye innkjøp. Innkjøpskomiteen vil også være bevisst representativitet knyttet til minoriteter og arbeide for at samlingen i større grad skal reflektere mangfoldet som preger samtidskunsten.

3 Mål og tiltak 2024-2027

Nedmontering av de gamle utstillingene i forberedelsen til «Bergtatt» som åpnet i januar 2023. Foto: Kate Newland/MUST

Planen for samlingsforvaltning gir overordnede mål for hvordan MUST skal forvalte og videreutvikle samlingene. Den skal samsvare med vårt samfunnsoppdrag etter de gjeldende juridiske, etiske og politiske prinsipper. *Museum Stavanger Strategi 2022-2025* viser til helhetlig samlingsforvaltning og samlingsutvikling. Helhetlig samlingsutvikling forutsetter kjennskap til egne samlinger, og inventarkontroll er en minimumsstandard for alt av samlingsforvaltningsarbeid. Nedenfor defineres fem punkter om hvordan MUST skal utvikle og prioritere i arbeidet med samlingsforvaltning 2024-2027.

3.1 Helhetlig samlingsutvikling

Mål

- MUST skal ha en aktiv, målrettet, kontrollert og kunnskapsbasert samlingsutvikling forankret i strategiske planer, innsamlingsplaner og revisjonsprosjekter.
- Både innsamling og avhending skal være begrunnet faglig og vitenskapelig, basert på kunnskap om fagområdet og innhold i eksisterende samlinger

- Ved innsamling skal alltid museets evne til å forvalte og bevare materialet på en forsvarlig måte vurderes.
- Avhending inngår som del av MUST sitt samfunnsansvar for å skape bærekraftige, håndterbare og relevante samlinger for framtiden.
- MUST skal ha et aktivt forhold til restansestatistikk i tillegg til den som rapporteres til Kulturdirektoratet.
- Det skal ikke opparbeides ytterligere etterslep eller flere restanser enn MUST har kapasitet til å administrere.
- Med utvidelse av den materielle samlingen må også magasinkapasiteten økes, og MUST skal sørge for bedre kvantitativ og kvalitativ magasinkapasitet.
- Alle ansatte skal vite om MUST sin samlingsforvaltningsplan

Tiltak

- *Håndbok for samlingsforvaltning* skal utvikles innen 2024.
- REVITA prosjektet: MUST skal iverksette kartlegging og vurdering av nåværende samlinger for å prioritere årlige revisjonsprosjekter i løpet av planperioden. Dette for å redusere restanser og for å få dynamiske, relevante og bærekraftige samlinger for fremtiden. Disse skal meldes inn i MUST sin handlingsplan og rapporteres i årsmeldingen.
- Under revisjonsarbeid skal registrering av plassering og et identifiserende foto for alle gjenstander prioriteres. MUST må få oversikt over uregistrerte objekter og avklare inntak eller avhending.
- Restansestatistikk skal rapporteres årlig både til Kulturdirektoratet og i MUSTs egen årsmelding.
- I løpet av planperioden er det en målsetning at samlingsforvaltningsteamet får økt sine stillingsressurser.
- Alle museene i MUST skal ha egen komité for vurdering av nye tilbud og for vurdering av avhending av gjenstander fra samlingene. Alle beslutninger skal ta direkte hensyn til samlingsutviklingsplaner.
- For å holde orden med inntak, avhending og flytting av gjenstander skal oppdaterte prosedyrer og rutiner basert på Spectrum 5.0, iverksettes (Se *Håndbok for Samlingsforvaltning 2024-2027*). Alle som arbeider med og håndterer samlingene skal ta hensyn til disse prosedyrene.

3.2 Etikk og lovverk

Utstillingen «Hjemmehavn Stavanger» åpnet i 2022 på Stavanger maritime museum. Foto: Marie von Krogh/MUST

Mål

- Lovverk og etiske retningslinjer: MUST skal operere i tråd med gjeldene lovverk og retningslinjer. Herunder er spesielt åndsverksloven, personvernloven og ICOMs etiske retningslinjer.
- Personvernforordningen medfører flere utfordringer for hvordan MUST håndterer personopplysninger som tidligere ble innhentet i forbindelse med samlingsarbeid. En komité i Norges museumsforbund arbeider med å lage retningslinjer for hvordan museene skulle forholde seg til Personvernforordningen. I påvente av denne, vil MUST sette søkelys på å utarbeide rutiner for innsamling av informasjon som kan ivareta bestemmelsene i Personvernforordningen ved fremtidig innsamling og behandling av personopplysninger.

Tiltak

- Gjennomgå mottaksskjema/aksjesjonsskjema og passe på at disse inneholder tydelig oppgitt behandlingsgrunnlag, formål osv. *Håndbok for Samlingsforvaltning 2024-*

2027 vil inneholde informasjon om hvordan man forholder seg til Personvernforordningen og annet lovverk i de ulike rutinene.

- Etiske utfordringer: I arbeidet med samlingen, kan man i museet oppleve at det oppstår problemstillinger som er etisk utfordrende. MUST skal etablere et etisk råd som skal være tverrfaglig og som skal kunne bistå i sak med særskilte etiske problemstillinger. MUSTs *Håndbok for Samlingsforvaltning 2024-2027* vil inneholde en veiledning om hvordan man går fram ved ulike etiske utfordringer.

3.3 Dokumentasjon

Dokumentasjon av deler fra røykesalongen under nedmontering på Stavanger maritime museum i 2020. Foto: Mathies Ekelund Erlandsen/MUST

Mål

- MUST skal sikre god dokumentasjon av samlingene.
- MUST skal holde god oversikt over registrerte, uregistrerte og mangelfullt registrerte gjenstander i samlingene.
- Restansestatistikk og prioriteringer. Etterslepet skal beskrives og redegjøres for i årsmeldingene for de ulike samlingene slik at fremdriften dokumenteres.

- MUST skal utvide egen kjennskap til samlingenes tilstand og kartlegge bevaringsbehov knyttet til fremtidige utstillinger, forbedring av magasinforhold og vurdering av åpne magasin.
- MUST skal sikre at dokumentasjonen registreres og lagres i tilfredsstillende digitale systemer.

Tiltak

- Alle gjenstander som innlemmes i samlingene skal så snart som mulig registreres i museets digitale samlingsforvaltningssystem og tildeles et unikt objektsnummer og en plassering.
- MUST skal følge Spektrum 5.0 sine anbefalte prosedyrer for innsamling av dokumentasjon i forbindelse med registrering av nye inntak til samlingene. Minstekrav for den digitale registreringen vil være minimumsregistrering, men MUST vil strebe etter å samle inn så mye informasjon og dokumentasjon som mulig ved inntak. Selve inntaksvurderingen og prosessen skal også dokumenteres og informasjonen lagres digitalt. (*Håndbok for samlingsforvaltning 2024-2027*)
- Ved avhending av objekter i samlingene skal både gjenstander og avhendingsprosess dokumenteres, iht. Spektrum 5.0. All innsamlet informasjon skal lagres digitalt i museets lagringssystemer, for å kunne etterprøves og anvendes til forskning og formidling (*Håndbok for samlingsforvaltning 2024-2027*)
- MUST skal gjennomgå eksisterende prosedyrer for dokumentasjon (skjemaer og praksis), og sikre lik praksis innad i museet og ivaretagelse av den nye Personvernforordningen.
- Fagansvarlige har ansvar for å lage en prioritert liste over MUST sin registreringsrestanse for mangelfulle og uregistrerte samlinger. Prosjekter for reduksjon av restanser skal defineres årlig i avdelingenes handlingsplaner og rapporteres i MUST sine årsmeldinger.
- MUST skal arbeide med å gjennomgå gjeldende rutiner og samkjøre disse, for å få en lik praksis på tvers av avdelingene. Dette gjelder hovedsakelig rutiner knyttet til inntak, avhending, deponi og utlån/innlån og lignende. Dette vil være viktig også med tanke på Primus 10 sine nye funksjoner basert på Spektrum 5.0 standarden, samt hensyn til Personvernforordningen og samtykkeerklæringer til for eksempel intervju.
- I REVITA-prosjektet skal MUST kartlegge samlingenes tilstand og bevaringsbehov. Prosjektet vil spesielt undersøke hvilke muligheter MUST har for å vise en større del av samlingene i åpne magasin. Samtidig vil dette arbeidet føre til økt kjennskap til samlingene generelt og bidra til bedre inventarkontroll.

- MUST vil jobbe for å løse behovet for et egnet digitalt langtidslagringssystem for foto, lyd og bilde. MUST skal gjøre tiltak for å finne en ny teknisk løsning for å opprettholde rutiner som sikrer trygg lagring og gir effektiv gjenfinning av data. Innføring av et Digital Asset Management System (DAMS) vil være blant tiltakene MUST vil vurdere i løpet av 2024. Løsningen skal møte de generelle anbefalingene for digital langtidslagring.
- For å sikre en god overgang til Primus web 10 vil MUST, sammen med samlingsforvalterne, gjennomføre et avgrenset testprosjekt, i tett dialog med Kultur-IT i løpet av 2024.

3.4 Tilgjengeliggjøring og bruk av samlingene

Forkontoret på IDDIS Norsk grafisk museum og Norsk hermetikkmuseum etter fornying av de gamle utstillingene i 2021. Foto: Anne Lise Norheim/MUST

Mål

- MUST skal tilgjengeliggjøre samlingene fysisk i utstillinger og gjennom utlån til andre institusjoner under forutsetning om forsvarlig håndtering og bevaring (*Håndbok for samlingsforvaltning 2024-2027*).
- MUST skal arbeide for at en større del av samlingene gjøres tilgjengelig digitalt til et bredt publikum. Hittil er 30 prosent av samlingene digitalisert, 50 prosent er registrert og 20 prosent er tilgjengeliggjort på digitaltmuseum.no (*Museum Stavanger Strategi 2022-2025*). For gjenstander som av ulike årsaker ikke kan gjøres fysisk tilgjengelige for et publikum, kan digital tilgjengelighet være en god løsning. Digitalisering av gjenstander skal gjøres under forutsetning om forsvarlig bevaring (*Håndbok for Samlingsforvaltning 2024-2027*).
- All tilgjengeliggjøring av samlingen skal gjøres på en slik måte at man ivaretar gjeldende lovverk, som åndsverksloven og personvernloven.

- MUST skal jobbe for at fysisk og digital tilgjengeliggjøring av samlingen ivaretar universell utforming og kan oppleves av personer med funksjonsvariasjoner.
- MUST sin tilgjengeliggjøring av samlingen, skal gjenspeile mangfoldet i museets samling

Tiltak

- I REVITA-prosjektet vil MUST kartlegge muligheten til å vise en større del av samlingen i åpent magasin.
- MUST vil aktivere samlingene fysisk og/eller digitalt gjennom utarbeidede formidlings- og utstillingsprogram (se MUST sine årsplaner/ handlingsplaner).
- I forbindelse med utstillingsarbeid som montering og demontering, revisjonsprosjektet og omorganisering på magasin, vil det bli gjennomført avgrensede digitaliseringsprosjekter.
- MUST vil, sammen med fagansvarlige, jobbe etter en prioriteringsliste over hvilke gjenstander i samlingene som bør digitaliseres og tilgjengeliggjøres. Punkter som vil spille inn i prioriteringene er MUSTs samlingsaktiviteter knyttet til bevaring, formidling, forskning og utstillinger, samt gjenstandens evne til å fortelle andre historier enn tidligere og som representerer et mangfold.
- MUST skal utarbeide en utstillingshåndbok, hvor universell utforming er en av punktene.
- MUST vil anvende de virkemidlene/verktøyene som er tilgjengelige for universell tilrettelegging av samlingsinformasjon på digitale flater, bla på Digitalt Museum.
- Gjennom vår rolle som medeiere av KulturIT vil vi være pådrivere for videre utvikling av funksjoner og løsninger som ivaretar behov for universell utforming.

3.5 Bevaring og konservering

Omorganisering i Fellesmagasinet i 2021. Foto: Kate Newland/MUST

Mål

- Samlingene skal oppbevares og vises slik at de ikke skades under magasinerings, utstilling og transport.
- MUST skal ha fokus på preventiv konservering. Ved å bremse nedbryting unngår vi tid og kostnader til konservering, restaurering, og ikke minst tap av kulturhistoriske verdier.
- MUST sine samlinger skal ha minimum tilfredsstillende bevarings- og magasineringsforhold, og organisasjonen skal arbeide mot svært gode forhold, definert ut fra Spectrum 5.0. En av de viktigste og mest bærekraftige metodene for forebyggende konservering er tilfredsstillende magasinforhold. Lokalene som i dag brukes som magasiner er klimastyrte, men alle magasiner er overfylte med uoversiktlige innhold.
- Fellesmagasinets kapasitet økes slik at MUST har nok magasinareal i antatt 30 år framover
- Bærekraftige magasiner og utstillingslokaler for å redusere (unødvendig) energiforbruk

- Det skal utvikles sikringsplaner og prioriteringslister for bruk ved katastrofer.

Tiltak

- Preventiv og aktiv konservering: Som en del av våre bærekraftige tiltak innen samlingsforvaltning skal MUST arbeide kontinuerlig med preventiv konservering og forebyggende tiltak for bevaring av samlingene. Forebyggende konservering sikrer samlingene lengre levetid. All aktivitet (håndtering, pakking, magasinerings, transport, utstillinger, formidling og fotografering) som involverer gjenstander skal ta hensyn til forebyggende konserveringstiltak. Ref. prosedyrene i *Håndbok for samlingsforvaltning 2024-2027*.
- MUST skal satse på sesongbasert klimastyring i utstillingsarealer, og satse på passiv klimakontroll i lufttett montrer med mikroklimaer. På Stavanger kunstmuseum har MUST klimastyring med overvåkning i alle utstillingsarealer og magasiner tilsvarende krav til innlån av kunstverk. Alle museene skal ta i bruk klimaovervåking (%RF og temperatur), ta i bruk lysbevegelsessensorer for å redusere lyseksponering og energibruk.
- Noen av samlingene er utstilt i historiske bygninger. Godt vedlikeholdte bygninger er en viktig medvirkende faktor i forebyggende bevaring av disse type samlingene på åpen utstilling. For å sørge for bedre forhold i de historiske bygningene skal en strategiplan for forvaltning og vedlikehold av de historiske bygningene utvikles i 2024/25.
- Museumstjenestene i Rogaland stiller til rådighet og tar imot kulturhistoriske gjenstander for aktiv konservering. Bestillinger koordineres av avdeling for bygg- og samlingsforvaltning. Råd og aktiv konservering av tekstiler, malerier, foto og papir i samlingene må kjøpes fra eksterne konservatorer.
- MUST skal undersøke videre muligheter og fordeler for å deponere deler av arkivsamling til Byarkivet i Stavanger for å frigjøre magasineringsplass på Fellesmagasinet.
- MUST skal undersøke forskjellige muligheter for å frigjøre og omorganisere plass på Fellesmagasinet i forbindelse med overtakelsen av et fjellmagasin på Våland i 2025.
- En kartlegging av magasinene iverksettes med tanke på utbedringer som skal inkluderes:
 1. undersøke helseskadelige stoffer brukt tidligere for å behandle samlingene mot insektangrep
 2. iverksett tiltak for håndtering av forurensete gjenstander og tilgang til forurensete arealer
 3. fortsette med omorganisering av hallene på Fellesmagasinet parallelt med revisjonsprosjekter. Målet er at maksimum to gjenstander må flyttes for å få tak i en gjenstand bestilt for henting fra magasinet

4. alle gjenstander har fastplasseringskoder i magasinene som er oppdatert punktlig med hensyn til transport/utstillinger/konservering og forskningsoppgaver i samsvar med Spectrum 5.0 prosedyrer.
- Åpent magasin: REVITA, Revitalisering av samlingene – åpent magasin prosjekt 2023-2024. For å sikre en bedre forankring av museets samlinger i befolkningen jobber MUST med prosjekt REVITA-åpent magasin for nytekning rundt forvaltningen av samlingene og mulighetene i framtid med åpent magasiner (MUST søknad statsbudsjett 2023)
 - MUST skal jobbe videre med realisering av økt magasinkapasitet eksternt.
 - Sikringsplan: MUST mangler tilfredsstillende sikringsplaner for sine samlinger. Det foreslås at MUST setter ned en tverrfaglig gruppe som kan revidere sikringsplanen slik at den oppfyller anbefalingene i Spectrum 5.0 med mål om at museet skal ha en policy for risikostyring, kriseberedskap og restverdiredning for samlingene innen 2024.
 - Sikringsplanen bør inneholde:
 1. evakueringsplan og -lister for gjenstander i MUST sine samlinger
 2. risiko og sårbarhetsanalyse
 3. plan for restverdiredning (RVR)
 4. plan for opplæring og trening på RVR og evakuering av gjenstander
 5. objekter som kan være helseskadelige skal merkes i gjenstandsdatabasen
 6. stoffkartotek må gjøres tilgjengelig og brukes i hele MUST
 7. områder og objekter som kan være helseskadelige ved en katastrofesituasjon skal merkes